

„Niekad gyvenime nebuvo pralaimėtojas...“

RAMUTĖ PEČELIŪNIENĖ

Gegužė pirmasis farmacijos mokslų daktaras Lietuvoje profesorius Antanas Gendrolis pasitiko jubiliejinį – aštuoniasdešimtąjį pavasarį. Nuoširdūs sveikinimai garbingos sukakties proga liejosi siaučiant baltai žiedlapių pūgai. Tai taip gražu ir prasminga – kaip ir visas Jubilianto gyvenimas...

Sužavėjo senukas farmacininkas ir vaistų kvapas

Šiandien net pačiam profesoriui sunku pripažinti, kurioje savo energingos veiklos srityje – mokslinėje, pedagoginėje ar darbinėje – jis pasiekė išpūdingiausių rezultatų. Tačiau aišku viena – dirbdamas gamyboje jis visuomet galvodavo apie mokslą, o dirbant mokslinį darbą mintys nuolat sukdamosi apie naujovių įdiegimą... Visą laiką, nuo pat jaunystės, profesorius dirbo už du ar tris...

Vaistinininko profesija prof. A. Gendrolis ypač rimtai susidomėjo dar mokydamasis Viduklės suaugusiųjų progimnazijoje. Nors jokių vaistų nereikėdavę, gimnazistas dažnokai užeidavo į miestelio vaistinę. Tarsi magnetas jį traukė labai simpatiškas žilabarzdis senukas vaistinininkas baltu kaip sniegas chalatu, nekasdieniška vaistinės aplinka ir specifinis, bet gana malonus vaistų kvapas. Todėl, kai atėjo laikas galvoti apie būsimą specialybę, A. Gendrolis net nesvarstydamas pasirinko Kauno felčeriu-akušerių mokyklos farmacijos skyrių, kurį 1950-aisiais sėkmingai baigė ir pradėjo farmacininko karjerą... Praėjus keleriems metams, po tarnybos sovietinėje armijoje, jau dirbdamas Kauno psichoneurologinės ligoninės vaistinės vedėju, jaunas ir gabus farmacininkas suprato, jog, norint kurti kažką naujo ir naudingą žmonėms, reikia toliau

mokyti. Netrukus jis įstojo į Maskvos medicinos instituto neakivaizdinį Farmacijos fakultetą, kurį baigęs gavo provizoriaus diplomą ir tapo aukštos kvalifikacijos farmacijos specialistu...

„Kai Maskvoje išlaikiau egzaminą, leidusį ginti pirmąją disertaciją, ir mano žinios buvo įvertintos „otlično“, išėjęs į gatvę visu balsu ėmiau dainuoti... Šio, vaistų technologijos, egzamino labiausiai bijojau, o taip gerai išlaikiau... Tokių džiugių akimirkų mano gyvenime buvo nemažai...“

Mokslas ir gamyba – neatsiejami

Į mokslinę veiklą profesorių pamažu įtraukė doc. A. Kaikaris. Dar dirbant psichoneurologinės ligoninės vaistinėje pavyko sukurti ir įdiegti keletą naujovių – pradėti gaminti vienkartiniai švirkštai, sukurta mažaserijinė sterilių tirpalų gamybos linija vaistinės sąlygomis, taip pat akių, ausų, nosies lašų gamybai sukurti ir pradėti gaminti polimeriniai kamščiai. Tai buvo rimta naujiena.

Net 20 savo gyvenimo metų profesorius A. Gendrolis atidavė Kauno endokrininių preparatų gamyklai. Dirbdamas Psichoneurologinės ligoninės vaistinėje jis gavo netikėtą pasiūlymą eiti naujai kuriamos gamyklos vyriausiojo inžinieriaus pareigas, tačiau galutinį sprendimą priėmė tik po keleto raginimų. Na, o kai įmonė buvo pastatyta, sumontuoti įrengimai, suburtas puikus kolektyvas ir pradėta vaistų gamyba, A. Gendrolis buvo paskirtas šios gamyklos direktoriumi. Netrukus išpūdingi pasiekimai išgarsino šią įmonę ne tik buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje, bet ir visame pasaulyje... Kauno endokrininių preparatų gamyklai – vienintelei iš kelių šimtų vaistus gaminusių SSSR įmonių buvo suteiktas pavyzdinės įmonės vardas, ji tapo pirmaujančia... Tada jauną vadovą domino viskas – ir gamyba, ir mokslinė veikla...

Dirbdamas šioje įmonėje prof. A. Gendrolis apgynė kandidatinę disertaciją, yra 19 išradimų autorius. Už kartu su kitais mokslininkais sukurtą naują oftalmologinį preparatą – klofeliną A. Gendrolui buvo paskirta TSRS Ministrų tarybos valstybinė premija. Profesorius pripažintas nusipelnusiu medicinos darbuotoju. Tuometė valdžia gerai įvertino profesorių ne tik kaip mokslininką, bet ir kaip administratorių – už pasiekimus jam buvo įteikti TSRS Liaudies ūkio pasiekimų parodos aukso bei sidabro medaliai, taip pat kiti aukščiausi apdovanojimai...

Mintimis nuklydęs į tuos laikus profesorius džiugiai pripažįsta, jog jam pavyko daug ką įgyvendinti...

„Niekad gyvenime nebuvau pralaimėtojas... Tik vienintelį kartą – grįžęs į Kauną iš tarnybos sovietų armijoje pats ieškojau darbo. Vėliau visą gyvenimą sulaukdavau įvairiausių pasiūlymų. Kartais – net po keletą vienu metu... Kartais galvoju, jog man kažkas padėjo, mane globojo, nors nebuvo nei artimų draugų, kurie galėjo mane paskatinti, nei tėvų šalia...“

Kad gyvenimas buvo įdomus – turi žinoti kiti

Dabar kartu su profesoriais Liudviku Lašu bei Jurgiu Danium prof. A. Gendrolis rašo knygą apie endokrinologijos ištakas Lietuvoje. Tai bus istorinis veikalas, kuriame daug vietos taip pat numatoma skirti Kauno endokrininių preparatų gamyklai, vaistų, išgarsinusių Lietuvą, gamybai, kitiems pasiekimams. Profesorius gali išvardyti daug jo vadovautoje įmonėje sukurtų naujų vaistų pavadinimų. Vienu jų – somatotropinu (augimo hormonu) itin susižavėjo aukštu ūgiu negalintys pasigirti japonai. Be to, įdomumo dėlei norisi priminti, jog, dirbdamas antraeilėse biochemiko pareigose, prof. A. Gendrolis sukūrė metodą, kaip nustatyti alkoholio kiekį kraujyje...

„Kai reikėjo rašyti tą istoriją, maniau, jog daug kas išblėso, nes jau 30 metų ten nebedirbu, tačiau kai pradėjau, supratau, kad viskas liko atmintyje... Taigi, jeigu dar tektų pagyventi, galbūt ir autobiografinę knygą paraščiau, nes mano gyvenimo kelias buvo tikrai įdomus...“

Patirtis ir žinios – studentams

Kad visas profesoriaus gyvenimas ne tik įdomus, bet ir kupinas įvairiapusiškos veiklos, niekas nedrįstų ginčytis. 1988–1992 metais jis sėkmingai ėjo Kauno medicinos instituto Vaistų technologijos ir farmacijos darbo organizavimo katedros vedėjo pareigas, vėliau tapo šios katedros profesoriumi. 1991–1996 metais vadovavo Provizorių kvalifikacinei komisijai, vėliau ilgą laiką ėjo Sveikatos apsaugos ministerijos Farmako-

pėjos komisijos pirmininko pareigas, aktyviai padėjo rengti jaunuosius mokslininkus. Net 10 mokslo darbuotojų, vadovaujant prof. A. Gendroliumi, apgynė disertacijas, keletas – ir habilitacines...

„Buvau suabejojęs – ar būti administratoriumi ir toliau dirbti gamykloje, ar pasirinkti mokslinę sritį. Visai atsitiktinai Farmacijos fakulteto dekanas pasiūlė pereiti į tuometį Kauno medicinos institutą. Pagalvojau – turiu sukaukęs labai didelį žinių bagažą, dirbau vaistinėje, kariniame dalinyje, tad kodėl šių žinių ir patirties neperteikti studentams?...“

Šeimai laiko pakakdavo

Ar, įsisukęs į tokią darbų ir visuomeninės veiklos karuselę, likdavo laiko laisvalaikiui, širdžiai maloniems užsiėmimams? Profesorius nė kiek nesutrikęs pripažįsta, jog laiko šeimai visuomet pakakdavo. Jis džiaugiasi kartu su žmona Sofija užauginęs dvi dukras. Vyresnioji, Danguolė, dirba KMU klinikose endokrinologe, turi aukščiausią kvalifikacinę kategoriją. Jaunesnioji dukra Jolanta palinko į meną – yra baigusi Dailės institutą ir šiuo metu sėkmingai dirbuojasi savo vyro įmonėje. Džiugu, kad, jaunystėje apgynęs aukštojo mokslo diplomą ir vėliau nepabijojęs vaikų priežiūros našta užsikrauti ir ant savo pečių, profesorius šiuo keliu leido eiti ir savo žmonai. Ponia Sofija, būdama kvalifikuota akušerė, Vilniaus universitete neakivaizdžiai studijavo biologiją.

Ažuolai ir gėlės

Profesorius nepaprastai mėgsta gamtą – nuo ankstyvo pavasario iki lapkričio pabaigos apsigyvena seniai įgytoje ir savo rankomis išpuoselėtoje sodyboje. Čia ošia garsiojo farmacininko rankomis iš gilių sėklų išaugintas ažuolynas. Kai kurie iš 118 ažuolų jau senokai praaugo profesorių... A. Gendrolis neslepia ir kitos savo aistros – meilės gėlėms. Pačios mėgstamiausios – sodybą ryškiaspalviais žiedais visą vasarą puošiančios kanos ir monbretės. Ne rūpestį, o džiaugsmą profesoriui suteikia nuolatinis rūpinimasis ir kitais dekoratyviais augalais, kurių sodyboje netrūksta.

„Mėgstu sportuoti arba fiziškai dirbti. Vasarą nepaleidžiu iš rankų dalgio –

reikia nušienauti didžiulį sodą, prižiūrėti veją, atlikti daug kitų darbų, kurių sodyboje netrūksta. Kartais, išėjęs iš namų ankstyvą rytą, prisėdu tik pakviestas pietų... Stengiuosi būti fiziškai aktyvus – tiek vasarą, tiek žiemą...“

Laiko pritrūko muzikai ir knygoms

Beje, jubiliasas pasiguodžia visuomet jausdavęs laiko stygių, nes jo daugiausia atimdavo įvairios mokslinės literatūros skaitymas. Gal todėl jis nesijaučia išspręs muzikoje, literatūroje... Kadangi nuolat tekdavo dirbti po keletą darbų, eiti atsakingas pareigas, laisvalaikio vos pakakdavo tik šeimai ir draugams...

„Aš ir dabar jaučiuosi aktyvus bei darbingas – per dieną sulaukiu ne mažiau kaip dešimt telefono skambučių. Į mane žmonės kreipiasi įvairiais klausimais. Pavyzdžiui, paskambino nepažįstamas bitininkas iš Molėtų, kuris labai domisi bičių produktais, jų naudojimu gydymo tikslams, profilaktikai. Tai labai smagu, nes gyvenimiškai jauti, kad esi reikalingas...“

Profesorius A. Gendrolis vaizdžiai pasakoja apie jo sukurtą maisto papildą Propomedą (propolį su medumi), kuriam šiuo metu skiria ypatingą dėmesį. Profesorius yra sukūręs nemažai maisto pildų, technologijų, iki šiol nebaigti bendri darbai su Veterinarijos akademija ir Kardiologijos institutu. Mat profesoriui labai rūpi sukurti tokį vaistą (bičių pikio pagrindu), kuris pagelbėtų žmogui ištikus širdies infarktui...

Jei būtų galimybė grįžti atgal – ką savo gyvenime profesorius norėtų pakeisti?

„Niekas, – iškart šypsodamasis atsako jubiliasas. – Viską ir toliau lemtų mano intucija – ja labai pasitikiu iki šiol... Beje, gyvenimas negali stovėti vietoje... Justinas Marcinkevičius yra pasakęs, jog jeigu medis stovi, nejuda, vadinasi, jis pūva, todėl visi, kas gyvas, turi judėti, kovoti, veržtis į priekį. Ir metai čia neturi jokios reikšmės...“

*To ir linkime Jums,
gerbiamas Profesoriau...*